

**UCHWAŁA NR 331/XLV/18
RADY GMINY NOWA RUDA**

z dnia 29 marca 2018 r.

w sprawie przyjęcia programu „Polityka Senioralna Gminy Nowa Ruda na lata 2018-2022”

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1875; zm.: Dz. U. z 2017 r. poz. 2232 oraz z 2018 r. poz. 130.) w związku z art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1769; zm.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1310 oraz z 2017 r. poz. 38, poz. 1292, poz. 1428 i poz. 1985.), **Rada Gminy Nowa Ruda uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Politykę Senioralną Gminy Nowa Ruda na lata 2018 - 2022, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nowa Ruda.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega opublikowaniu w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Nowa Ruda.

Przewodniczący Rady

Grzegorz Nierodka

Załącznik
do Uchwały Nr 331/XLV/18
Rady Gminy Nowa Ruda
z dnia 29 marca 2018 r.

Polityka senioralna w Gminie Nowa Ruda na lata 2018-2022

Nowa Ruda, marzec 2018

Spis treści

WPROWADZENIE.....	3
1. METODYKA OPRACOWANIA PROGRAMU.....	3
2. DANE STATYSTYCZNE DOTYCZĄCE OSÓB STARSZYCH W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM, POWIECIE KŁODZKIM I GMINIE NOWA RUDA.....	5
3. WIZJA PROGRAMU	7
4. ADRESACI PROGRAMU.....	8
5. OBSZARY, CELE, DZIAŁANIA, WSKAŹNIKI.....	8
6. FINANSOWANIE PROGRAMU.....	22
7. WDRAŻANIE I MONITOROWANIE PROGRAMU.....	23
8. HARMONOGRAM REALIZACJI „POLITYKI SENIORALNEJ W GMINIE NOWA RUDA NA LATA 2018-2022”	24
ZAŁĄCZNIKI:.....	32
ZAŁĄCZNIK NR 2	33

Wprowadzenie

W związku z postępującym procesem starzenia się społeczeństwa rozwiązywanie wielu problemów osób starszych¹ zależy od polityki rządu, gdyż wiąże się to z wprowadzaniem zmian systemowych. Występuje jednak wiele obszarów, gdzie zmiany powinny być wprowadzane z inicjatywy samorządów, organizacji pozarządowych, czy też obywateli.

Zgodnie z „Załoženiami Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014–2020” polityka senioralna jest to „ogół celowych działań organów administracji publicznej wszystkich szczebli oraz innych organizacji i instytucji, które realizują zadania i inicjatywy kształtujące warunki godnego i zdrowego starzenia się”. Jej celem jest wspieranie i zapewnienie możliwości aktywnego starzenia się w zdrowiu oraz możliwości prowadzenia w dalszym ciągu samodzielnego, niezależnego i satysfakcjonującego życia, nawet przy pewnych ograniczeniach funkcjonalnych.

Potrzeba stworzenia programu „Polityka senioralna w Gminie Nowa Ruda na lata 2018-2022” powstała z inicjatywy Wójta Gminy Nowa Ruda, która narodziła się w wyniku spotkań i rozmów z przedstawicielami Klubu Seniora „Wrzos” z Jugowa i Klubu Seniora „Iskierki” z Ludwikowic Kłodzkich, a także przedstawicieli Stowarzyszenia Inicjatywa Lokalna na Rzecz Rozwoju Gminy Nowa Ruda zrzeszająca koła gospodyń wiejskich z terenu Gminy Nowa Ruda.

W trakcie rozmów środowiska osób starszych wyrażały potrzebę utworzenia na terenie Gminy Nowa Ruda ośrodka skupiającego i aktywizującego osoby starsze, umożliwiające im aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym. Jednym z pomysłów jest budowa klubu seniora w miejscowości Jugów, który mógłby pełnić funkcję Centrum Aktywności Seniora Gminy Nowa Ruda.

Niniejszy dokument jest więc odpowiedzią na zapotrzebowanie społeczne i określa kierunki działań zarówno na rzecz osób starszych, ich otoczenia jak i całej społeczności, które powinny być realizowane zarówno przez urząd gminy jak i jednostki organizacyjne oraz organizacje pozarządowe.

1. Metodyka opracowania programu

W celu opracowania programu „Polityka senioralna w Gminie Nowa Ruda na lata 2018-2022” wójt Gminy Nowa Ruda powołała zespół, którego członkowie określili cztery główne obszary działalności tj. profilaktyka i promocja zdrowia, edukacja, aktywność społeczna oraz aktywność w obszarze kultury.

Kolejnym krokiem w pracy zespołu było zebranie danych statystycznych dotyczących osób starszych zamieszkałych na terenie gminy Nowa Ruda i zestawienie ich z danymi statystycznymi dotyczącymi województwa dolnośląskiego i powiatu kłodzkiego. Zebranie tych informacji pozwoliło na opracowanie właściwej diagnozy stanu obecnego oraz opracowania analizy SWOT.

Następnym etapem prac na programem było zdefiniowanie celów do osiągnięcia i wyznaczenia działań niezbędnych do ich realizacji, a także wypracowania wskaźników

---

1

Zgodnie z przyjętą przez Pierwsze Światowe Zgromadzenie na temat Starzenia się Społeczeństw ONZ w 1982r. za osobę starszą (zamiennie stosowana nazwa senior) uznaje się osobę, która ukończyła 60. rok życia.

oceny ich realizacji. Opracowanie tego rozdziału umożliwiło utworzenie harmonogramu realizacji programu, a także jego wdrażania i monitorowania.

Ostatnim krokiem przy opracowaniu programu było przeprowadzenie konsultacji ze stowarzyszeniami skupiającymi osoby starsze oraz przedstawicielami urzędu gminy i jego jednostek organizacyjnych, które będą odpowiedzialne za realizację „Polityki senioralnej w Gminie Nowa Ruda w latach 2018-2022”.

Od lutego do marca 2018 r. zostało zorganizowanych kilka spotkań zespołu roboczego, badania ankietowe oraz konsultacje społeczne, będące podstawą do opracowania ostatecznej wersji dokumentu:

1. Pierwsze spotkanie zespołu roboczego miało na celu przeprowadzenie dyskusji na temat określenia obszarów tematycznych i określenia harmonogramu i etapów prac nad programem.
2. Z okazji Dnia Sołtysa oraz Wystawy Stołów Wielkanocnych przeprowadzone zostało badanie ankietowe wśród przedstawicieli jednostek pomocniczych wójta we wszystkich sołectwach oraz osób starszych zaangażowanych w działalność kół gospodyń wiejskich (KGW) i klubów seniora funkcjonujących na terenie gminy Nowa Ruda. W trakcie badania poproszono o wypełnienie ankiety zawierających pytania w zdefiniowanych obszarach dotyczących m.in.:
  - a) W obszarze profilaktyka i promocja:
    - ♦ *Na jakie schorzenia i dolegliwości Pan/Pani cierpi?*
    - ♦ *Czy byłby Pan/Pani zainteresowany prowadzeniem zajęć rozwijających zdolność ruchową?*
    - ♦ *Czy byłby Pan/Pani zainteresowana spotkaniami z dietetykiem?*
  - b) W obszarze edukacji:
    - ♦ *Jakie urządzenia elektroniczne umie Pan/Pani obsługiwać?*
    - ♦ *Czy chciałby Pan/Pani wziąć udział w kursie komputerowym lub innym np. związanym z obsługą urządzeń elektronicznych?*
    - ♦ *Czy chciałby Pan/Pani wziąć udział w kursie na temat korzystania z e-PUAP?*
  - c) W obszarze aktywności społecznej:
    - ♦ *Czy uważa Pan/Pani samotność za poważny problem?*
    - ♦ *Czy byłby Pan/Pani zainteresowany udziałem w próbach i występach klubów seniora, kół gospodyń wiejskich i chóru?*
    - ♦ *Czy byłby Pan/Pani zainteresowany utworzeniem Domu Seniora w Twojej miejscowości?*
  - d) W obszarze aktywności w obszarze kultury:
    - ♦ *Czy chętnie uczestniczy Pan/Pani w wydarzeniach kulturalnych organizowane w swojej okolicy?*
    - ♦ *Czy byłby Pan/Pani zainteresowany wyjazdami do takich instytucji kultury, jak kino, teatr, filharmonia czy opera?*
    - ♦ *Czy byłby Pan/Pani zainteresowany udziałem w próbach i występach teatralnych przygotowywanych przez Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda?*

3. W dniach od 15 do 20 marca 2018 r. przeprowadzono - zgodnie z zarządzeniem wójta Gminy Nowa Ruda Nr 188/18 z dnia 15 marca 2018r. - konsultacje w sprawie projektu uchwały w sprawie przyjęcia programu „Polityki senioralnej w Gminie Nowa Ruda na lata 2018-2022”. W trakcie trwania konsultacji nie wpłynęły żadne opinie, ani wnioski.

2. Dane statystyczne dotyczące osób starszych w województwie dolnośląskim, powiecie kłodzkim i gminie Nowa Ruda

W celu dokładnego określenia ilości osób starszych, ich aktywności oraz udziale w pozostałej grupie mieszkańców gminy Nowa Ruda, posłużono się danymi statystycznymi, które przedstawiają poniższe tabele. Dla porównania jak wygląda sytuacja osób starszych w gminie, dokonano porównania danych ze statystyką w województwie dolnośląskim i powiecie kłodzkim.

Tabela 1. Ludność województwa dolnośląskiego, powiatu kłodzkiego i gminy Nowa Ruda w podziale na kobiety i mężczyzn.

Jednostka terytorialna	Ludność		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Województwo dolnośląskie	2 903 710	1 395 960	1 507 750
Powiat kłodzki	161 452	77 901	83 551
Gmina Nowa Ruda	11 814	5 867	5 947

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego we Wrocławiu.

Według danych Urzędu Statystycznego we Wrocławiu, ludność gminy Nowa Ruda stanowi 0,41% województwa dolnośląskiego i 7,32% wszystkich mieszkańców powiatu kłodzkiego.

Podobnie jak w województwie dolnośląskim i powiecie kłodzkim w gminie Nowa Ruda większą liczbę mieszkańców stanowią kobiety. W województwie dolnośląskim kobiety stanowią 51,9% mieszkańców, w powiecie kłodzkim 51,7%, a gminie Nowa Ruda 50,3%.

Zdecydowanie większą liczbę kobiet w stosunku do mężczyzn można zauważyć w wieku poprodukcyjnym (*dokładne dane zawiera tabela 3*).

Tabela 2. Udział osób w poszczególnych grupach wiekowych województwa dolnośląskiego, powiatu kłodzkiego i gminy Nowa Ruda w latach 2006 i 2016.

Jednostka terytorialna	Rok	0 - 19 lat	20 - 59 lat	60+
Województwo dolnośląskie	2006	614 897	1 762 686	504 734
	2016	543 301	1 637 698	722 711
Powiat kłodzki	2006	35 003	100 066	30 967
	2016	27 843	90 391	43 218
Gmina Nowa Ruda	2006	2 672	7 286	2 214
	2016	2 148	6 882	2 784

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Jak wynika z powyższego zestawienia w gminie Nowa Ruda zdecydowanie maleje liczba osób w wieku do 60 roku życia, a rośnie w wieku starszym, czyli w grupie osób po 60 roku życia.

Na podstawie danych statystycznych można stwierdzić spadek liczby ludności w wieku do 60 roku życia we wszystkich prezentowanych jednostkach terytorialnych. Wyraźną tendencją natomiast jest wzrost liczby osób starszych. Taka tendencja dotyczy głównie przedziałów wiekowych 60-69 i powyżej 80 roku życia.

Warto zauważyć, że w 2016 roku na terenie gminy Nowa Ruda ludność w wieku starszym stanowiła aż 30,8% i w porównaniu do roku 2006 nastąpił wzrost ludności w wieku 60+ aż o 8,6%.

Tabela 3. Ludność województwa dolnośląskiego, powiatu kłodzkiego i gminy Nowa Ruda w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny, poprodukcyjny (stan na 31.12.2016 r.).

Jednostka terytorialna	Ludność w wieku					
	przedprodukcyjny m		produkcyjnym		poprodukcyjnym	
	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
Województwo dolnośląskie	487 606	237 543	1 800 317	844 595	615 787	425 612
Powiat kłodzki	24 797	11 991	99 844	46 119	36 811	25 441
Gmina Nowa Ruda	1 921	943	7 564	3 422	2 329	1 582

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego we Wrocławiu „Województwo dolnośląskie - podregiony, powiaty, gminy 2017”.

Stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku przed – i produkcyjnym wynosi w Gminie Nowa Ruda 24,5%, a w województwie dolnośląskim 26,9% i powiecie kłodzkim 29,5%. Oznacza to, że na terenie gminy Nowa Ruda mieszka procentowo mniej osób w wieku poprodukcyjnym niż na obszarze województwa i powiatu.

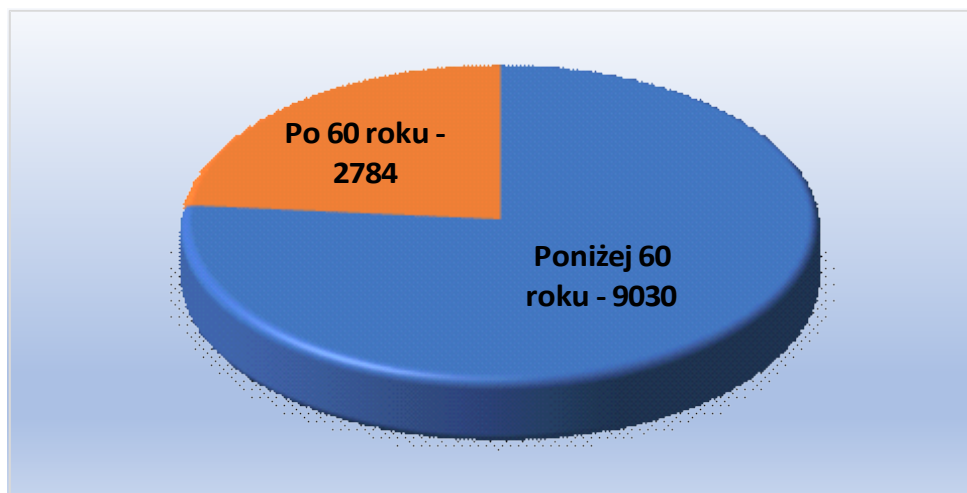
Tabela 4. Procentowy udział ludności w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny, poprodukcyjny (stan na 31.12.2016 r.).

Jednostka terytorialna		Ludność w wieku		
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
Województwo dolnośląskie	2006	18,5	65,8	15,7
	2016	16,8	62	21,2
Powiat kłodzki	2006	18,2	64,9	16,8
	2016	15,4	61,8	22,8
Gmina Nowa Ruda	2006	18,8	64,9	16,7
	2016	16,3	64,0	19,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego we Wrocławiu „Województwo dolnośląskie - podregiony, powiaty, gminy 2017”.

Z danych zamieszczonych w tabeli można zauważyć, że w latach 2006-2016 na terenie gminy Nowa Ruda wzrosła o 3 punkty procentowe ilość osób w wieku poprodukcyjnym. Taki wzrost jest jednak mniejszy niż w skali województwa wrocławskiego i powiatu kłodzkiego.

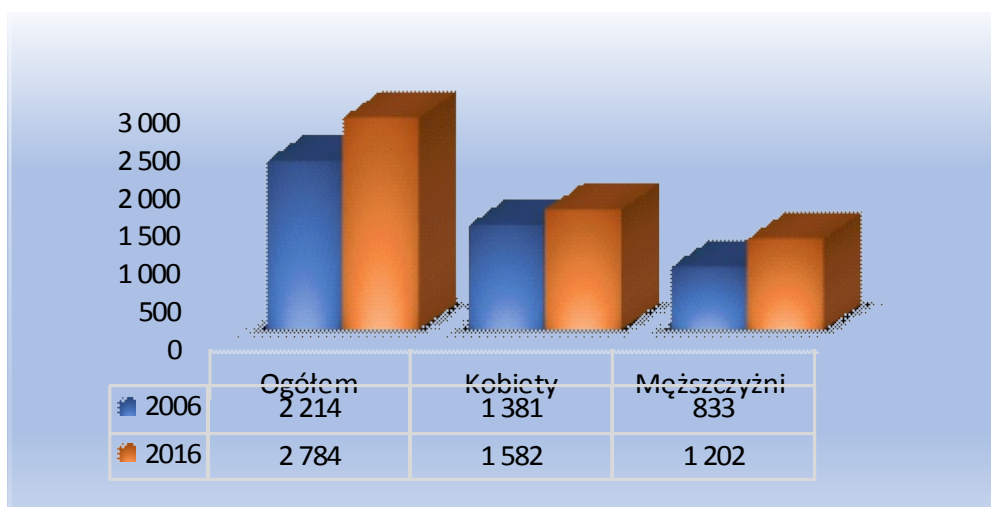
Wykres 1. Udział osób starszych (60+) w populacji Gminy Nowa Ruda w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Urzędu Statystycznego we Wrocławiu

Wykres powyżej wskazuje, że w na koniec 2016 roku w gminie Nowa Ruda mieszkało 9 030 osób, z czego 2 784 osób po 60 roku życia tj. 30,8%.

Wykres 2. Liczba osób zamieszkałych w gminie Nowa Ruda w wieku 60+ w roku 2010 i 2016 z podziałem na płeć.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W 2006 r. w Gminie Nowa Ruda po 60 roku życia mieszkało 2 214 osób, a w 2016 roku 2 784 osoby w wieku powyżej 60 roku życia. Oznacza to, że w ciągu ostatniej dekady wzrosła ilość osób po 60 roku życia. W 2016 roku większość osób w tym wieku stanowią kobiety, bo aż 56,8% ogólnej liczby.

3. Wizja programu

Gmina Nowa Ruda zamierza być gminą dbającą o przyszłych i obecnych seniorów poprzez:

- zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju, aktywności społecznej, zawodowej i edukacyjnej,

- wyrównywanie szans w dostępie do usług zdrowotnych, organizacji pozarządowych, instytucji kulturalno-oświatowych, bazy sportowo-rekreacyjnej,
- zapewnienie możliwości spędzania czasu wolnego w sposób zdrowy i aktywny,
- rozwój platformy wymiany wiedzy i doświadczenia osób starszych oraz ich otoczenia.

4. Adresaci programu

„Polityka senioralna Gminy Nowa Ruda na lata 2018-2022” adresowana jest przede wszystkim do osób po 60 roku życia, jako bezpośrednich odbiorców zaproponowanych w niej działań. Ponadto z programu będą mogły korzystać:

1. Osoby zbliżające się do wieku senioralnego.
2. Renciści i emerycie odchodzący na wcześniejsze emerytury.
3. Otoczenie osób starszych, jako pośredni i bezpośredni odbiorcy niniejszego programu.

5. Obszary, cele, działania, wskaźniki

Członkowie grupy roboczej ds. tworzenia „Polityki Senioralnej w Gminie Nowa Ruda w latach 2018-2022”, na podstawie własnych doświadczeń, dyskusji oraz dostępnych danych określili cztery główne obszary tematyczne tj. profilaktyka i promocja zdrowia, edukacja osób starszych, aktywność społeczna i aktywność w obszarze kultury, które mają kluczowy wpływ na funkcjonowanie i aktywność osób starszych w Gminie Nowa Ruda. Stanowiły one podstawę do wypracowania konkretnych celów, działań oraz wskaźników dokumentu.

5.1 Profilaktyka i promocja zdrowia

W tym obszarze tematycznym skoncentrowano się na takich aspektach jak:

1. Poprawa i utrzymanie dobrej kondycji psychicznej i fizycznej seniorów, w tym podniesienie poziomu wiedzy na temat problemów natury psychicznej wśród osób starszych oraz ich rodzin.
2. Podniesienie świadomości nt. znaczenia profilaktyki zdrowotnej w utrzymaniu dobrej kondycji psychicznej i fizycznej poprzez rozwój wiedzy dotyczącej zdrowego trybu życia.
3. Poprawa dostępu do programów profilaktycznych i prozdrowotnych.
4. Utworzenie bazy sportowo-rekreacyjnej umożliwiającej utrzymanie i podnoszenie sprawności ruchowej i wydolności organizmu.
5. Rozwój instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze opieki nad osobami starszymi, w tym wzrost kompetencji pracowników tych podmiotów, rozwój współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi działających w obszarze opieki nad osobami starszymi.

Na terenie Gminy Nowa Ruda działają 2 apteki, 4 przychodnie, Dom Pomocy Społecznej w Jugowie i Dom Seniora w Świerkach. Na dzień 31.12.2017 r. w placówkach tych przebywało 22 mieszkańców gminy (*dane GOPS*).

5.1.1 Analiza SWOT

Mocne strony	Słaba strony
❖ poczucie coraz większej potrzeby udziału w zajęciach prozdrowotnych (edukacja prozdrowotna, wzrost wiedzy nt. zdrowego odżywiania), ❖ rosnąca świadomość nt. znaczenia zdrowego stylu życia	❖ konieczność korzystania z prywatnych gabinetów lekarzy specjalistów, ❖ rosnąca ilość osób z depresją, ❖ poczucie samotności seniorów w środowisku, ❖ niska świadomość nt. profilaktyki zdrowotnej, a zwłaszcza wykonywania badań, ❖ niski poziom aktywności fizycznej wśród seniorów
Szanse	Zagrożenie
❖ powstanie Klubu Seniora w Jugowie stanowiącego Centrum Aktywności Seniora gminy Nowa Ruda, ❖ budowa Otwartych Stref Aktywności, ❖ poprawienie funkcjonowania przychodni i ośrodków zdrowia, ❖ umożliwienie dostępu do bezpłatnych profilaktycznych programów zdrowotnych np. badanie słuchu, badanie kości, mobilna mammografia.	❖ brak perspektyw na łatwiejszy dostęp do publicznych placówek służby zdrowia i lekarzy specjalistów, ❖ likwidacja szpitala w Nowej Rudzie, ❖ ograniczony dostęp do badań specjalistycznych ❖ ograniczony dostęp do rehabilitacji w ramach NFZ z powodu niskich kontraktów ❖ brak lekarzy specjalizujących się w geriatrici ❖ niewystarczające poświęcanie czasu przez rodziny seniorom ❖ zbyt mała liczba programów profilaktycznych, w tym finansowanych ze środków publicznych ❖ uleganie reklamie leków i suplementów diety

5.1.2 Cele, działania, wskaźniki.

Poniższe działania powinny być realizowane przez Gminę Nowa Ruda, jej jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe, placówki medyczne.

Cel strategiczny 1 Poprawa i utrzymanie dobrej kondycji psychicznej i fizycznej wśród osób starszych.

Cel szczegółowy 1.1 Podjęcie działań w zakresie poprawy wiedzy nt. znaczenia higienicznego trybu życia na jego jakość w wieku starszym

Działanie 1.1.1

Organizacja spotkań i szkoleń nt. aktywnego i zdrowego stylu życia.

Wskaźniki:

- liczba zorganizowanych spotkań i szkoleń,

Cel szczegółowy 1.2 Podniesienie poziomu wiedzy dotyczących typowych objawów chorób psychicznych wśród osób starszych oraz ich rodzin.

Działanie 1.2.1

Organizacja pogadanek, spotkań ze specjalistami z zakresu m.in. radzenia sobie ze stresem, depresją, lękiem, niską samooceną i uzależnieniami.

Wskaźniki:

- liczba zorganizowanych pogadanek i spotkań

Cel szczegółowy 1.3 Podniesienie poziomu aktywności fizycznej wśród osób starszych.**Działanie 1.3.1**

Utworzenie Otwartych Stref Aktywności i siłowni plenerowych.

Działanie 1.3.2

Organizowanie szkoleń i pokazów nt. wykorzystania urządzeń znajdujących się na obiektach rekreacyjno-sportowych

Działanie 1.3.3

Organizowanie zawodów sportowych i konkursów zręcznościowych dla seniorów.

Wskaźniki:

- liczba nowoutworzonych obiektów sportowo-rekreacyjnych dla seniorów,
- ilość przeprowadzonych szkoleń i pokazów korzystania z urządzeń sportowych,
- ilość zorganizowanych zawodów i konkursów sportowych.

Cel szczegółowy 1.4 Zwiększenie osobom starszym dostępu do opieki medycznej i usług socjalnych**Działanie 1.4.1**

Organizowanie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych.

Działanie 1.4.2

Organizowanie kampanii informacyjnych na rzecz wprowadzenia w Gminie Nowa Ruda „Koperty na Ratunek” – w kopercie, umieszczonej np. w lodówce, znajdują się najważniejsze informacje danej osoby dotyczące jej zdrowia (przyjmowane leki, rodzaje uczuleń, telefony do najbliższych, itp.)

Wskaźniki:

- liczba zorganizowanych usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych,
- liczba zorganizowanych kampanii informacyjnych na rzecz wprowadzenia w Gminie Nowa Ruda „Koperty Na Ratunek”.

Cel strategiczny 2 Wzrost świadomości nt. profilaktyki zdrowotnej.**Cel szczegółowy 2.1 Zwiększenie dostępu do programów profilaktycznych i prozdrowotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych.****Działanie 2.1.1**

Organizowanie programów profilaktycznych i prozdrowotnych

Działanie 2.1.2

Organizowanie akcji informacyjnych pod hasłem „Profilaktyka zdrowotna gwarancją lepszego i dłuższego życia”

Wskaźniki:

- liczba zorganizowanych programów profilaktycznych i prozdrowotnych,
- liczba zorganizowanych akcji informacyjnych pod hasłem „Profilaktyka zdrowotna gwarancją lepszego i dłuższego życia”

Cel szczegółowy 2.2 Wzrost wiedzy nt. zdrowego stylu życia wśród mieszkańców

Działanie 2.2.1

Organizowanie spotkań edukacyjnych z zakresu profilaktyki i ochrony zdrowia.

Działanie 2.2.2

Organizowanie akcji informacyjnych, prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w mediach lokalnych i biuletynie Gminy Nowa Ruda na temat profilaktyki i ochrony zdrowia.

Wskaźniki:

- liczba zorganizowanych spotkań,
- liczba akcji informacyjnych i artykułów o charakterze informacyjno-edukacyjnych w mediach lokalnych zorganizowanych kampanii społecznych, kampanii informacyjno-edukacyjnych w mediach lokalnych i biuletynie Gminy Nowa Ruda.

Cel strategiczny 3 Rozwój i wsparcie działalności organizacji pozarządowych prowadzących działalność w obszarze opieki nad osobami starszymi.

Cel szczegółowy 3.1 Rozwój współpracy instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze opieki nad osobami starszymi.

Działanie 3.1.1

Organizowanie spotkań, prowadzenie konsultacji z organizacjami pozarządowymi, zachęcanie ich do podejmowania działań w obszarze niesienia pomocy dla osób starszych, opieki nad osobami samotnymi i starszymi, opieki sąsiedzkiej.

Wskaźniki:

- liczba zorganizowanych spotkań z przedstawicielami organizacji pozarządowych nt. prowadzenia działalności opieki nad osobami starszymi.

5.2 Edukacja osób starszych

W drugim obszarze skoncentrowano się na aspektach:

1. Podnoszeni kompetencji osób starszych w obszarach interpersonalnych, obywatelskich, cyfrowych, itp.
2. Zapewnienia dostępu do oferty Uniwersytetu Trzeciego Wiek w Nowej Rudzie, stowarzyszeń, jednostek kulturalno-oświatowych, bazy sportowo-rekreacyjnej.
3. Upowszechniania stylu życia pod hasłem „Edukacja przez całe życie”, w tym promowanie pozytywnego wizerunku osób starszych, podnoszenie kompetencji w zakresie przygotowania do bycia osoba starszą.

Na terenie miasta Nowa Ruda działalność edukacyjną skierowaną do seniorów prowadzi Uniwersytet Trzeciego Wiek (UTW) działający przy Miejskim Ośrodku Kultury w Nowej Rudzie. Wśród uczestników wydarzeń o charakterze edukacyjnym znajdują się również mieszkańcy Gminy Nowa Ruda.

Poza wspomnianym UTW działalnością edukacyjną zajmuje się Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda w Ludwikowicach Kłodzkich oraz placówki oświatowe.

5.2.1 Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
❖ dużo wolnego czasu na udział w przedsięwzięciach edukacyjnych, ❖ doświadczenie życiowe (kapitał wiedzy) ❖ wzrost zainteresowań seniorów nowymi technologiami, ❖ chęć nauki języków obcych w związku z podejmowaniem pracy jako opiekuni osób starszych mieszkających za granicą, ❖ łatwy dostęp do sieci teleinformatycznych	❖ niski poziom znajomości nowoczesnych urządzeń elektronicznych, ❖ niski poziom wiedzy konsumenckiej, prawnej ❖ mała liczba seniorów uczestnicząca w Uniwersytetach Trzeciego Wieku, ❖ ograniczone środki finansowe na płatną edukację oraz rozwój zainteresowań (w tym utrudnienia w dojeździe na zajęcia), ❖ mniejsze zdolności poznawcze związane z wiekiem i ograniczenia zdrowotne seniorów, ❖ niski poziom motywacji do podejmowania aktywności edukacyjnej, ❖ zbyt duża ufność osób starszych w stosunku do obcych, ❖ niski poziom integracji środowisk senioralnych, ❖ lęk przed kontaktami społecznymi (strach przed wyjściem z domu)
Szanse	Zagrożenie
❖ możliwość nawiązania szerszej współpracy z UTW ❖ funkcjonowanie organizacji skupiających osoby starsze (koła gospodyń wiejskich, kluby seniora, chór), ❖ wzrastające możliwości korzystania ze dotacji, na działania edukacyjne seniorów w ramach programów rządowych i innych źródeł (np. ASOS), ❖ zwiększenie ilości wolnego czasu na edukację w związku z dużym dostępem do placówek przedszkolnych i nowoutworzonego żłobka, co nie powoduje konieczności zajmowania się wnukami	❖ niewystarczająca oferta edukacyjna dla seniorów, ❖ niewystarczająca współpraca pomiędzy podmiotami zajmujących się seniorami ❖ malejące zainteresowanie problemami osób starszych ❖ niewystarczające środki finansowe na edukację seniorów ❖ szybko starzejące się społeczeństwo

5.2.2 Cele, działania, wskaźniki.

Poniższe działania powinny być realizowane przez Gminę Nowa Ruda, jej jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe.

Cel strategiczny 1: Zwiększenie udziału osób starszych w działalności edukacyjnej

Cel szczegółowy 1.1: Upowszechnianie wiedzy w dziedzinie prawa i podniesienie znajomości języków obcych i wiedzy na temat nowych technologii cyfrowych.

Działanie 1.1.1

Zapewnienie dostępu do bezpłatnych porad prawnych i praw konsumenta.

Działanie 1.1.2

Organizowanie zajęć podnoszących znajomość języków obcych i nowych technologii oraz kompetencji ekonomicznych w skali gospodarstwa domowego.

Wskaźniki:

- funkcjonowanie punktu bezpłatnych porad prawnych i udzielania porad z zakresu praw konsumenta,
- ilość przeprowadzonych szkoleń i zajęć praktycznych

Cel szczegółowy 1.2: Rozwój kompetencji interpersonalnych osób starszych

Działanie 1.2.1

Organizowanie warsztatów rozwijających kompetencje interpersonalne osób starszych np. treningi asertywności, podnoszące samoocenę, rozwijające kreatywność i poprawiające jakość życia.

Wskaźniki:

- liczba warsztatów rozwijających kompetencje interpersonalne np. treningi asertywności, podnoszące samoocenę, rozwijające kreatywność i poprawiające jakość życia

Cel szczegółowy 1.3: Integracja środowiska osób starszych

Działanie 1.3.1.

Wybudowanie Klubu Seniora w Jugowie pełniącego funkcję Centrum Aktywności Seniora, jako miejsca, gdzie będzie można uzyskać kompleksową informację potrzebną osobie starszej dla wszystkich seniorów z terenu Gminy Nowa Ruda.

Działanie 1.3.2

Organizowanie corocznych Senioraliów, podczas których zaprezentować się mogą artystycznie i sportowo seniorzy z różnych środowisk oraz dokonana zostanie ewaluacja dokumentu pn. „Polityka senioralna Gminy Nowa Ruda na lata 2018-2022”.

Wskaźniki:

- funkcjonowanie Gminnego Centrum Aktywności Seniora
- liczba zorganizowanych Senioraliów.

Cel szczegółowy 1.4 Zwiększenie dostępu do bezpłatnego korzystania z Internetu przez osoby starsze w różnych publicznych miejscach na terenie Gminy Nowa Ruda

Działanie 1.4.1

Stworzenie sieci miejsc, w których będzie dostępny bezpłatnie Internet np. w siedzibach organizacji pozarządowych, jednostek organizacyjnych Gminy Nowa Ruda, w tym CKGNR w Ludwikowicach Kł.

Wskaźniki:

- liczba miejsc, w których będzie dostępny Internet.

Cel strategiczny 2: Zachęcanie do korzystania z ofert Uniwersytetu Trzeciego Wieku, organizacji pozarządowych, instytucji kulturalno-oświatowych i bazy sportowo-rekreacyjnej.

Cel szczegółowy 2.1: Zwiększenie zakresu ofert na realizację zadań publicznych w sferze polityki senioralnej adresowanych do organizacji pozarządowych

Działanie 2.1.1

Umieszczenie w „Programie współpracy Gminy Nowa Ruda z organizacjami pozarządowymi” zadań związanych w zakresie polityki senioralnej jako jednych z priorytetów.

Działanie 2.1.2

Upowszechnianie oferty Uniwersytetu Trzeciego Wieku działającego w Nowej Rudzie, organizacji pozarządowych i instytucji kulturalno-oświatowych w mediach lokalnych, Biuletynie Gminy Nowa Ruda, na stronie www Gminy Nowa Ruda oraz w wybranych jednostkach organizacyjnych Gminy Nowa Ruda.

Wskaźniki:

- liczba upowszechnionych ofert Uniwersytetu Trzeciego Wieku, organizacji pozarządowych i instytucji kulturalno-oświatowych w lokalnych mediach, na stronach internetowych i Biuletynie gminy Nowa Ruda,
- liczba zleczanych zadań publicznych (w tym wieloletnich) organizacjom pozarządowym skierowanych do seniorów z zakresu edukacji

Cel szczegółowy 2.2: Zwiększenie nakładów finansowych na rozwój bazy edukacyjnej dla seniorów

Działanie 2.2.1

Zagwarantowanie w budżecie gminy Nowa Ruda środków finansowych na budowę klubu seniora w Jugowie, będącego centrum podnoszenia umiejętności np. językowych, cyfrowych, manualnych seniorów.

Wskaźniki:

- wybudowanie klubu seniora w miejscowości Jugów,
- liczba realizowanych projektów związanych z zakupem wyposażenia niezbędnego do podnoszenia umiejętności i zdolności np. językowych, cyfrowych, manualnych seniorów.

Cel strategiczny 3: Rozwój działalności jednostek organizacyjnych gminy na rzecz realizacji zadań edukacyjnych przeznaczonych dla seniorów.

Cel szczegółowy 3.1: Podejmowanie nowych inicjatyw przez placówki oświatowe i CKGNR na rzecz rozwoju edukacji seniorów.

Działanie 3.1.1

Organizacja kursów językowych i innych szkoleń cyklicznych w oparciu o bazę dydaktyczną w szkołach publicznych gminy Nowa Ruda i zasoby znajdujące się w Bibliotece publicznej Gminy Nowa Ruda oraz jej filiach.

Wskaźniki:

- liczba kursów i szkoleń zorganizowanych w placówkach oświatowych i bibliotekach

Cel strategiczny 4: Zachęcanie do „Edukacja przez całe życie”

Cel szczegółowy 4.1: Przygotowanie do bycia osobą starszą

Działanie 4.2.1

Przeprowadzanie akcji społecznych podnoszących umiejętności do radzenia sobie w starszym wieku

Działanie 4.2.2

Organizowanie szkoleń, spotkań i warsztatów z zakresu przygotowania się do starości.

Wskaźniki:

- liczba zorganizowanych akcji społecznych w zakresie przygotowania do bycia osobą starszą,
- liczba zorganizowanych szkoleń, spotkań i warsztatów z zakresu przygotowania się do starości.

Cel szczegółowy 4.3: Podniesienie świadomości społecznej na temat etapów życia człowieka i szacunku wobec osoby starszej.

Działanie 4.3.1

Organizacja akcji społecznych i spotkań poświęconych prezentacji procesów starzenia się i nauki szacunku do osoby starszej.

Wskaźniki:

- liczba zorganizowanych akcji społecznych i spotkań dotyczących procesów starzenia się i nauki szacunku do osoby starszej.

5.3 Aktywność społeczna

W obszarze aktywności społecznej skoncentrowano się na takich aspektach jak:

1. Zwiększenie udziału osób starszych w życiu społecznym i poziomie integracji wewnątrzpokoleniowej i międzypokoleniowej.
2. Ułatwienie dostępu do ofert organizacji pozarządowych, instytucji kulturalno-oświatowych, bazy sportowo-rekreacyjnej, „miejsce przyjaznych osobom starszym”.

Na terenie Gminy Nowa Ruda działa 27 organizacji pozarządowych (dane: Urząd Gminy Nowa Ruda), w tym kilkanaście działających na rzecz osób starszych.

Gminni seniorzy mogą korzystać z oferty następujących instytucji i organizacji pozarządowych:

- Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda w Ludwikowicach Kłodzkich,
- Gminnej Biblioteki Publicznej w Ludwikowicach Kłodzkich i jego filiach w Jugowie, Przygórzu, Woliborzu, Bożkowie, Świerkach i Dzikowcu,
- Klubu Seniora „Wrzos” w Jugowie,
- Klubu Seniora „Iskierki” w Ludwikowicach Kłodzkich,
- Chór „Kończanki” działający przy Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda w Ludwikowicach Kłodzkich,
- Stowarzyszenie Inicjatywa Lokalna na Rzecz Rozwoju Gminy Nowa Ruda zrzeszające koła gospodyń wiejskich w Bartnicy, Bożkowie, Czerwieńczycach, Dzikowcu, Jugowie, Krajanowie, Ludwikowicach Kłodzkich, Sokolcu, Włodowicach i Woliborzu.

5.3.1 Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
❖ dobrze rozbudowana sieć sal i świetlic wiejskich umożliwiających rozwój aktywności, ❖ liczna grupa seniorów będących członkami KGW i klubów seniora itp. ❖ dużo wolnego czasu na rozwój aktywności społecznej, ❖ wzrost zainteresowań seniorów udziałem w życiu społecznym ❖ poszukiwanie nowych form aktywności przez seniorów	❖ utrudniony dojazd do Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda, ❖ ograniczone środki finansowe na korzystanie z ofert instytucji kulturalnych (kino, teatry, filharmonia), ❖ brak instruktorów i śpiewu i osób grających na instrumentach towarzyszącym zespołom KGW, ❖ niewystarczająca motywacja osób starszych do rozwoju aktywności społecznej, ❖ niskie poczucia własnej wartości, ❖ lęk przed kontaktami społecznymi (strach przed wyjściem z domu),
Szanse	Zagrożenie
❖ powstanie Centrum Aktywności Seniorów w Jugowie, ❖ nawiązanie szerszej współpracy z UTW, ❖ większe możliwości korzystania ze środków finansowych na działalność seniorów ze środków zewnętrznych, ❖ zwiększenie promocji pozytywnego wizerunku seniora przez lokalne podmioty.	❖ marginalizacja społeczności seniorów, eliminacja ich z życia publicznego.

5.3.2 Cele, działania, wskaźniki.

Poniższe działania powinny być realizowane przez Gminę Nowa Ruda, jej jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe.

Cel strategiczny 1. Zwiększenie udziału osób starszych w życiu społecznym.

Cel szczegółowy 1.1 Promocja i rozwój wolontariatu na rzecz osób starszych i dla osób starszych

Działanie 1.1.1

Przeprowadzanie akcji społecznych, spotkań propagujących wolontariat na rzecz osób starszych, w tym wolontariat kompetencji, czyli nieodpłatne dzielenie się wiedzą, doświadczeniami, umiejętnościami z innymi osobami.

Działanie 1.1.2

Przeprowadzanie wśród młodzieży szkolnej akcji informacyjnych, pogadanek itp., propagujących wolontariat na rzecz osób starszych.

Działanie 1.1.3

Organizowanie szkoleń, spotkań itp. z zakresu organizowania wolontariatu dla osób starszych i na ich rzecz np. tworzenie grup/klubów wolontariusza przy organizacjach pozarządowych.

Wskaźniki:

- liczba zorganizowanych akcji społecznych, spotkań propagujących wolontariat osób starszych, w tym wolontariat kompetencji,
- liczba zorganizowanych wśród młodzieży akcji informacyjnych, pogadanek itp., propagujących wolontariat na rzecz osób starszych.
- liczba zorganizowanych szkoleń, spotkań, itp. z zakresu organizowania wolontariatu dla osób starszych i na ich rzecz,
- liczba utworzonych grup/klubów wolontariusza przy organizacjach pozarządowych.

Cel szczegółowy 1.2 Zwiększenie poziomu jedności międzypokoleniowej i wewnątrzpokoleniowej**Działanie 1.2.1**

Stworzenie Gminnego Centrum Aktywności Seniora, jako miejsca wielopłaszczyznowej aktywizacji społecznej seniorów. Proponowane formy pracy Centrum to organizacja zajęć praktycznych, zajęć ruchowych, wystaw prac artystycznych, wydarzeń artystycznych i kulturalnych, a także warsztatów dla seniorów.

Działanie 1.2.2

Organizowanie corocznych Senioraliów, podczas których seniorzy będą mogli zaprezentować np. twórczość artystyczną, umiejętności sportowe i inne.

Działanie 1.2.3

Zachęcanie młodzieży i seniorów do członkostwa w kołach gospodyń wiejskich.

Działanie 1.2.4

Organizowanie międzypokoleniowych spotkań, warsztatów, wycieczek, obchodów świąt itp.

Wskaźniki:

- powstanie Gminnego Centrum Aktywności Seniora,
- liczba zorganizowanych Senioraliów,
- liczba nowych członków kół gospodyń wiejskich
- zorganizowanych plenerowych imprez dla grup międzypokoleniowych np. pikniki, „inwazje w przestrzeni”, spartakiady, Międzynarodowy Festiwal Tańca.
- liczba zorganizowanych międzypokoleniowych spotkań, warsztatów, wycieczek, obchodów świąt itp.

Cel szczegółowy 1.3 Zwiększenie kompetencji interpersonalnych osób starszych.**Działanie 1.3**

Organizowanie zajęć rozwijających umiejętności społecznych i komunikacyjnych u osób starszych np. w zakresie asertywności, radzenia sobie ze stresem, podnoszących samoocenę, rozwijających kreatywność.

Wskaźniki:

- liczba zorganizowanych warsztatów rozwijających kompetencje interpersonalne osób starszych np. treningi asertywności, radzenia sobie ze stresem, podnoszące samoocenę, rozwijające kreatywność i umiejętność zarządzania swoim czasem.

Cel szczegółowy 1.4. Zwiększenie umiejętności organizacji pozarządowych skupiających osoby starsze w zakresie pozyskiwania środków na swoją działalność.

Działanie 1.4.1

Organizowanie szkoleń na temat możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych.

Działanie 1.4.2

Organizowanie szkoleń i doradztwa z zakresu zakładania organizacji pozarządowych.

Wskaźniki:

- liczba zorganizowanych szkoleń na temat pozyskiwania środków zewnętrznych.
- liczba zorganizowanych szkoleń i doradztwa z zakresu zakładania organizacji pozarządowych.

Cel strategiczny 2. Ułatwienie dostępu do ofert organizacji pozarządowych, instytucji kulturalno-oświatowych, bazy sportowo-rekreacyjnej.

Cel szczegółowy 2.1 Poszerzanie zakresu ofert w zakresie realizacji zadań publicznych w sferze aktywności społecznej seniorów.

Działanie 2.1.1

Upowszechnianie oferty Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Nowej Rudzie, organizacji pozarządowych, instytucji kulturalno-oświatowych w różnych środowiskach skupiających osoby starsze oraz lokalnych mediach.

Działanie 2.1.2

Zlecanie zadań publicznych organizacjom pozarządowym skierowanych tylko do seniorów z zakresu aktywności społecznej osób starszych, w tym Senioraliów.

Wskaźniki:

- liczba zleczanych zadań publicznych organizacjom pozarządowym skierowanych do seniorów z zakresu aktywności społecznej osób starszych, w tym organizacji Senioraliów
- ilość zleconych zadań publicznych organizacjom pozarządowym.

Cel szczegółowy 2.2 Rozbudowanie bazy sportowo-rekreacyjnej dla seniorów na terenie gminnych miejscowości.

Działanie 2.2.1

Wybudowanie Otwartych Stref Aktywności (OSA) i siłowni plenerowych z urządzeniami przystosowanymi dla osób starszych.

Wskaźniki:

- liczba wybudowanych siłowni plenerowych i OSA

Cel szczegółowy 2.3 Rozbudowanie bazy sportowo-rekreacyjnej dla seniorów na terenie gminnych miejscowości.

Działanie 2.3.1

Organizowanie imprez i wydarzeń kulturalnych przez Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda w salach i świetlicach wiejskich na terenie całej gminy.

Wskaźniki:

- liczba imprez i wydarzeń zorganizowanych w salach i świetlicach wiejskich.

5.4 Aktywność w obszarze kultury

W obszarze kultury skoncentrowano się na takich aspektach jak:

1. Zwiększenie udziału osób starszych w życiu kulturalnym poprzez udział w przygotowaniu występów na cykliczne imprezy kulturalne.
2. Zwiększenie dostępu do ofert kulturalnych oferowanych poza terenem gminy Nowa Ruda.

W gminie Nowa Ruda organizowane są imprezy o charakterze cyklicznym. Wśród nich znajdują się:

1. Gminny Przegląd Kolęd i Pastoralek,
2. Dzień Kobiet w Gminie Nowa Ruda
3. Stoły Wielkanocne – gmina Nowa Ruda, powiat kłodzki,
4. W Hołdzie Janowi Pawłowi II,
5. Noc Kupały – tradycje Nocy Świętojańskiej w Dzikowcu,
6. Turniej Gry w Boule w Jugowie,
7. Międzynarodowy Festiwal Folkloru w Jugowie,
8. Dożynki; powiatowe, gminne i diecezjalne,
9. Senioralny Przegląd Pieśni Biesiadnych w Ludwikowicach Kłodzkich,
10. Przegląd Pieśni Patriotycznej w Ludwikowicach Kłodzkich,
11. Jarmark Bożonarodzeniowy w Ludwikowicach Kłodzkich,
12. Śpiewanie pod Orłem,
13. Góry Literatury.

Imprezy są dobrą okazją do zaprezentowania swojego repertuaru przede wszystkim przez koła gospodyń wiejskich, chór oraz kluby seniora.

Gmina Nowa Ruda jest gminą wiejską, na terenie której nie ma takich instytucji kultury jak: kina, teatry, opery i filharmonie. Żeby skorzystać z oferty kulturalnej ww. instytucji należy organizować wyjazdy do większych ośrodków miejskich oddalonych o kilkadziesiąt kilometrów.

Na terenie województwa dolnośląskiego odbywają się również coroczne wydarzenia o charakterze folklorystycznym i religijnym, w którym mogłyby brać udział zespoły muzyczne z terenu gminy np.:

1. Spotkanie z Kolędą w Udaninie,
2. Przegląd Pieśni Religijnej w Olszanach,
3. Pieśni dla Jana Pawła II – koncert w Lubnowie,
4. Pieje kur pieje – konkurs pieśni ludowej w Udaninie,
5. Prezentacje Radia Wrocław w Żelaźnie,
6. Przegląd Pieśni Ludowej w Stolcu,
7. Przegląd Pieśni Religijnej w Stolcu,
8. Stoły Wigilijne w Ciepłowodach i we Wrocławiu.

5.4.1 Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
❖ duża ilość corocznych imprez kulturalnych organizowanych na terenie gminy, ❖ dobrze rozbudowana sieć sal i świetlic wiejskich umożliwiających organizowanie prób przed występami, ❖ duża liczba stowarzyszeń umożliwiających zaangażowanie się w ich działalność, ❖ dużo wolnego czasu na udział w działalności kulturalnej, ❖ dobry dostęp do bibliotek publicznych i ich bogatego księgozbioru.	❖ brak dużych instytucji kultury typu: kina, teatry, filharmonie, opery, muzea, itp. ❖ ograniczone środki finansowe na korzystanie z ofert dużych instytucji kultury, ❖ małe zainteresowanie członkostwem w KGW, klubach seniorów i chórze.
Szanse	Zagrożenie
❖ powstanie Centrum Gminnego Centrum Aktywności Seniora, które może zająć się organizacją wyjazdów do instytucji kultury na w dużych ośrodkach miejskich, ❖ stworzenie warunków do organizacji imprez kulturalnych na terenie gminy, ❖ zwiększenie zainteresowania uczestnictwem w KGW, klubach seniorów i chórze może pozytywnie wpłynąć na atrakcyjność ich występów.	❖ brak muzyków grających na instrumentach typowych dla zespołów ludowych, ❖ brak zainteresowania członkostwem w stowarzyszeniach skupiających osoby starsze.

5.4.2 Cele, działania, wskaźniki.

Niżej wymienione działania powinny być realizowane przez Gminę Nowa Ruda, jej jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe.

Cel strategiczny 1. Zwiększenie udziału osób starszych w życiu kulturalnym.

Cel szczegółowy 1.1 Podjęcie działań zmierzających do większego udziału seniorów w wydarzeniach kulturalnych na terenie gminy.

Działanie 1.1.1

Zachęcanie do członkostwa w stowarzyszeniach funkcjonujących na terenie gminy Nowa Ruda, które zajmują się działalnością kulturalną.

Działanie 1.1.2

Prowadzenie akcji promujących wydarzenia kulturalne organizowane i współorganizowane przez gminę tj. Festiwal Góry Literatury, Śpiewanie pod Orłem, wystawy organizowane w Muzeum Sowiogórskim.

Wskaźniki:

- liczba nowych członków zapisanych do stowarzyszeń,
- ilość i rodzaj akcji promujących wydarzenia kulturalne organizowane i współorganizowane przez gminę Nowa Ruda.

Cel szczegółowy 1.2 Zwiększenie częstotliwości udziału w zbiorowych wyjazdach do dużych ośrodków kulturalnych.

Działanie 1.2.1

Współfinansowanie z budżetu gminy Nowa Ruda wyjazdów zorganizowanych do teatru, opery i filharmonii.

Działanie 1.2.2

Informowanie środowisk osób starszych o repertuarze instytucji kultury i zachęcanie do skorzystania z oferty wyjazdu na przedstawienia.

Wskaźniki:

- ilość wyjazdów współfinansowanych przez samorząd wyjazdów do teatru, opery i filharmonii,
- liczba zorganizowanych akcji informacyjnych i zachęcających do wyjazdów grupowych na przedstawienia.

Cel strategiczny 2. Utrzymanie i poszerzenie dotychczasowych ofert kulturalnych.

Cel szczegółowy 2.1 Utrzymanie współpracy z dotychczasowymi partnerami w celu wspólnego organizowania imprez kulturalnych na terenie gminy.

Działanie 2.1.1

Zachowanie dobrych relacji z Miejskim Ośrodkiem Kultury, Nadleśnictwem Jugów i Stowarzyszeniem Kulturalnym „Góry Babel”, w celu zachowania imprez w kalendarzu kulturalnych gminy Nowa Ruda.

Działanie 2.1.2

Zachęcanie mieszkańców do udziału w wydarzeniach kulturalnych organizowanych w gminie Nowa Ruda, a zwłaszcza osoby starsze w celu rozwoju zainteresowań czytelniczych i muzycznych.

Wskaźniki:

- ilość zorganizowanych i współorganizowanych wydarzeń kulturalnych na terenie gminy Nowa Ruda,
- ilość przeprowadzonych działań promocyjnych zachęcających do udziału w imprezach kulturalnych.

Cel szczegółowy 2.2 Poszerzenie dotychczasowej oferty kulturalnej w gminie Nowa Ruda, adresowanej głównie dla seniorów.

Działanie 2.2.1

Nawiązanie współpracy z innymi samorządami w celu organizowania wspólnych wydarzeń kulturalnych.

Wskaźniki:

- liczba nowych imprez kulturalnych zorganizowanych na terenie gminy Nowa Ruda.

6. Finansowanie programu

Realizowanie działań ujętych w „Polityce senioralnej w Gminie Nowa Ruda na lata 2018-2022”, będzie w głównej mierze zależne od wielkości środków finansowych gminy

Nowa Ruda, ale również od środków będących w zasobach organizacji pozarządowych i innych podmiotów prowadzących działalność na rzecz osób starszych.

Potencjalne źródła finansowania „Polityki senioralnej w Gminie Nowa Ruda na lata 2018-2022” to m.in.:

- Rządowy Program na Rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020,
- Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 za pośrednictwem Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Wałbrzyskiej,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego,
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego,
- Program Operacyjny Polska Cyfrowa w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- Fundusz Pracy.

7. Wdrażanie i monitorowanie programu

Do śledzenia postępów we wdrażaniu i nadzorowaniu programu powołany zostanie, w drodze zarządzenia Wójta Gminy Nowa Ruda, Zespół ds. wdrażania i monitorowania programu „Polityka senioralna w Gminie Nowa Ruda na lata 2018-2022”. W skład zespołu wejdą przedstawiciele Wójta Gminy Nowa Ruda, przedstawiciele Rady Gminy Nowa Ruda, liderzy organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych.

Sposób wdrażania programu będzie odbywać się systematycznie, nie rzadziej niż raz na rok. Aktualizacja (ocena efektywności) programu będzie odbywać się nie rzadziej niż co dwa lata.

Raporty z wdrażania, monitorowania i ewaluacji będą:

- tworzone na podstawie m.in: danych, rozmów z organizacjami pozarządowymi i instytucjami działającymi na rzecz osób starszych, analizy ogłaszanych ofert na realizację zadań publicznych, itp.
- przedstawiane Wójtowi Gminy, Radzie Gminy Nowa Ruda - zamieszczane na stronie Urzędu Gminy Nowa Ruda.

Za monitorowanie programu odpowiedzialny będzie referat Oświaty i Spraw Społecznych Urzędu Gminy Nowa Ruda.

8. Harmonogram realizacji „Polityki senioralnej w Gminie Nowa Ruda na lata 2018-2022”.

Działanie	Od kiedy	Do kiedy	Realizatorzy
I PROFILAKTYKA I PROMOCJA ZDROWIA			
Cel szczegółowy 1.1 Podjęcie działań w zakresie poprawy wiedzy nt. znaczenia higienicznego trybu życia na jego jakość w wieku starszym.			
Działanie 1.1.1 Organizacja spotkań i szkoleń nt. aktywnego i zdrowego stylu życia.	2019	2022	- urząd gminy, - jednostki organizacyjne, - organizacje pozarządowe
Cel szczegółowy 1.2 Podniesienie poziomu wiedzy dotyczących typowych objawów chorób psychicznych wśród osób starszych oraz ich rodzin.			
Działanie 1.2.1 Organizacja pogadanek, spotkań ze specjalistami z zakresu m.in. radzenia sobie ze stresem, depresją, lękiem, niską samooceną i uzależnieniami.	2019	2022	- urząd gminy, - jednostki organizacyjne, - organizacje pozarządowe (MGPK)
Cel szczegółowy 1.3 Podniesienie poziomu aktywności fizycznej wśród osób starszych.			
Działanie 1.3.1 Utworzenie Otwartych Stref Aktywności i siłowni plenerowych.	2018	2022	- urząd gminy
Działanie 1.3.2 Organizowanie szkoleń i pokazów nt. wykorzystania urządzeń znajdujących się na obiektach rekreacyjno-sportowych	2018	2022	- urząd gminy, - jednostki organizacyjne (placówki oświatowe)
Działanie 1.3.3 Organizowanie zawodów sportowych i konkursów zręcznościowych dla seniorów.	2019	2022	- urząd gminy, - jednostki organizacyjne (CKGNR, placówki oświatowe, kluby sportowe)
Cel szczegółowy 1.4 Zwiększenie osobom starszym dostępu do opieki medycznej i usług socjalnych			
Działanie 1.4.1 Organizowanie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług	2018	2022	- urząd gminy, - jednostki organizacyjne (GOPS)

Działanie	Od kiedy	Do kiedy	Realizatorzy
opiekuńczych.			
Działanie 1.4.2 Organizowanie kampanii informacyjnych na rzecz wprowadzenia w Gminie Nowa Ruda „Koperty na Ratunek” – w kopercie, umieszczonej np. w lodówce, znajdują się najważniejsze informacje danej osoby dotyczące jej zdrowia (przyjmowane leki, rodzaje uczuleń, telefony do najbliższych, itp.)	2018	2020	- urząd gminy, - jednostki organizacyjne, - media
Cel szczegółowy 2.1 Zwiększenie dostępu do programów profilaktycznych i prozdrowotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych.			
Działanie 2.1.1 Organizowanie programów profilaktycznych i prozdrowotnych	2018	2022	- urząd gminy, - jednostki organizacyjne, - media
Działanie 2.1.2 Organizowanie akcji informacyjnych pod hasłem „Profilaktyka zdrowotna gwarancją lepszego i dłuższego życia”	2019	2022	- urząd gminy, - jednostki organizacyjne, - media
Cel szczegółowy 2.2 Wzrost wiedzy nt. zdrowego stylu życia wśród mieszkańców			
Działanie 2.2.1 Organizowanie spotkań edukacyjnych z zakresu profilaktyki i ochrony zdrowia.	2019	2022	- urząd gminy, - jednostki organizacyjne
Działanie 2.2.2 Organizowanie akcji informacyjnych, prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w mediach lokalnych i biuletynie Gminy Nowa Ruda na temat profilaktyki i ochrony zdrowia.	2018	2022	- urząd gminy, - jednostki organizacyjne, - media
Cel szczegółowy 3.1 Rozwój współpracy instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze opieki nad osobami starszymi.			
Działanie 3.1.1 Organizowanie spotkań, prowadzenie konsultacji z organizacjami	2019	2022	- urząd gminy,

Działanie	Od kiedy	Do kiedy	Realizatorzy
pozarządowymi, zachęcanie ich do podejmowania działań w obszarze niesienia pomocy dla osób starszych, opieki nad osobami samotnymi i starszymi, opieki sąsiedzkiej.			- organizacje pozarządowe
II. OBSZAR EDUKACJA OSÓB STARSZYCH			
Cel szczegółowy 1.1 Upowszechnianie wiedzy w dziedzinie prawa i podniesienie znajomości języków obcych i wiedzy na temat nowych technologii cyfrowych.			
Działanie 1.1.1 Zapewnienie dostępu do bezpłatnych porad prawnych i praw konsumenta.	2018	2022	- urząd gminy, - organizacje pozarządowe
Działanie 1.1.2 Organizowanie zajęć podnoszących znajomość języków obcych i nowych technologii oraz kompetencji ekonomicznych w skali gospodarstwa domowego.	2019	2022	- urząd gminy, - jednostki organizacyjne (placówki oświatowe)
Cel szczegółowy 1.2 Rozwój kompetencji interpersonalnych osób starszych			
Działanie 1.2.1 Organizowanie warsztatów rozwijających kompetencje interpersonalne osób starszych np. treningi asertywności, podnoszące samoocenę, rozwijające kreatywność i poprawiające jakość życia.	2019	2022	- urząd gminy, - organizacje pozarządowe
Cel szczegółowy 1.3 Integracja środowiska osób starszych			
Działanie 1.3.1. Wybudowanie Klubu Seniora w Jugowie pełniącego funkcję Centrum Aktywności Seniora, jako miejsca, gdzie będzie można uzyskać kompleksową informację potrzebną osobie starszej dla wszystkich seniorów z terenu Gminy Nowa Ruda.	2018	2019	- urząd gminy
Działanie 1.3.2 Organizowanie corocznych Senioraliów, podczas których zaprezentować	2019	2022	- urząd gminy, - jednostki organizacyjne (CKG NR),

Działanie	Od kiedy	Do kiedy	Realizatorzy
się mogą artystycznie i sportowo seniorzy z różnych środowisk oraz dokonana zostanie ewaluacja dokumentu pn. „Polityka senioralna Gminy Nowa Ruda na lata 2018-2022”.			- organizacje pozarządowe (KGW, kluby seniora)
Cel szczegółowy 1.4 Zwiększenie dostępu do bezpłatnego korzystania z Internetu przez osoby starsze w różnych publicznych miejscach na terenie Gminy Nowa Ruda			
Działanie 1.4.1 Stworzenie sieci miejsc, w których będzie dostępny bezpłatnie Internet np. w siedzibach organizacji pozarządowych, jednostek organizacyjnych Gminy Nowa Ruda, w tym CKGNR w Ludwikowicach Kł.	2019	2022	- urząd gminy, - jednostki organizacyjne (CKGNR, biblioteki, placówki oświatowe) - organizacje pozarządowe.
Cel szczegółowy 2.1: Zwiększenie zakresu ofert na realizację zadań publicznych w sferze polityki senioralnej adresowanych do organizacji pozarządowych			
Działanie 2.1.1 Umieszczenie w „Programie współpracy Gminy Nowa Ruda z organizacjami pozarządowymi” zadań związanych w zakresie polityki senioralnej jako jednych z priorytetów.	2019	2022	- urząd gminy, - organizacje pozarządowe
Działanie 2.1.2 Upowszechnianie oferty Uniwersytetu Trzeciego Wieku działającego w Nowej Rudzie, organizacji pozarządowych i instytucji kulturalno-oświatowych w mediach lokalnych, Biuletynie Gminy Nowa Ruda, na stronie www Gminy Nowa Ruda oraz w wybranych jednostkach organizacyjnych Gminy Nowa Ruda.	2018	2022	- urząd gminy, - UTW, - organizacje pozarządowe (KGW, kluby seniora), - media
Cel szczegółowy 2.2: Zwiększenie nakładów finansowych na rozwój bazy edukacyjnej dla seniorów			

Działanie	Od kiedy	Do kiedy	Realizatorzy
Działanie 2.2.1 Zagwarantowanie w budżecie gminy Nowa Ruda środków finansowych na budowę klubu seniora w Jugowie, będącego centrum podnoszenia umiejętności np. językowych, cyfrowych, manualnych seniorów.	2018	2019	- urząd gminy
Cel szczegółowy 3.1: Podejmowanie nowych inicjatyw przez placówki oświatowe i CKGNR na rzecz rozwoju edukacji seniorów.			
Działanie 3.1.1 Organizacja kursów językowych i innych szkoleń cyklicznych w oparciu o bazę dydaktyczną w szkołach publicznych gminy Nowa Ruda i zasoby znajdujące się w Bibliotece publicznej Gminy Nowa Ruda oraz jej filiach.	2019	2022	- urząd gminy, - jednostki organizacyjne (placówki oświatowe)
Cel szczegółowy 4.1: Przygotowanie do bycia osobą starszą			
Działanie 4.2.1 Przeprowadzanie akcji społecznych podnoszących umiejętności do radzenia sobie w starszym wieku	2019	2022	- urząd gminy, - media
Działanie 4.2.2 Organizowanie szkoleń, spotkań i warsztatów z zakresu przygotowania się do starości.	2019	2022	- urząd gminy, - jednostki organizacyjne (CKGNR), - organizacje pozarządowe
Cel szczegółowy 4.3: Podniesienie świadomości społecznej na temat etapów życia człowieka i szacunku wobec osoby starszej.			
Działanie 4.3.1 Organizacja akcji społecznych i spotkań poświęconych prezentacji procesów starzenia się i nauki szacunku do osoby starszej.	2019	2022	- urząd gminy, - jednostki organizacyjne (CKGNR), - organizacje pozarządowe
III. Aktywność społeczna			
Cel szczegółowy 1.1 Promocja i rozwój wolontariatu na rzecz osób starszych i dla osób starszych			

Działanie	Od kiedy	Do kiedy	Realizatorzy
Działanie 1.1.1 Przeprowadzanie akcji społecznych, spotkań propagujących wolontariat na rzecz osób starszych, w tym wolontariat kompetencji, czyli nieodpłatne dzielenie się wiedzą, doświadczeniami, umiejętnościami z innymi osobami.	2018	2022	- urząd gminy, - organizacje pozarządowe - lokalne media
Działanie 1.1.2 Przeprowadzanie wśród młodzieży szkolnej akcji informacyjnych, pogadanek itp., propagujących wolontariat na rzecz osób starszych.	2018	2022	- urząd gminy, - jednostki organizacyjne (placówki oświatowe)
Działanie 1.1.3 Organizowanie szkoleń, spotkań itp. z zakresu organizowania wolontariatu dla osób starszych i na ich rzecz np. tworzenie grup/klubów wolontariusza przy organizacjach pozarządowych.	2018	2022	- urząd gminy, - jednostki organizacyjne (placówki oświatowe)
Cel szczegółowy 1.2 Zwiększenie poziomu integracji międzypokoleniowej i wewnątrzpokoleniowej			
Działanie 1.2.1 Stworzenie Gminnego Centrum Aktywności Seniora, jako miejsca wielopłaszczyznowej aktywizacji społecznej seniorów. Proponowane formy pracy Centrum to organizacja zajęć praktycznych, zajęć ruchowych, wystaw prac artystycznych, wydarzeń artystycznych i kulturalnych, a także warsztatów dla seniorów.	2018	2022	- urząd gminy, - jednostki organizacyjne (CKGNR), - organizacje pozarządowe
Działanie 1.2.2 Organizowanie corocznych Senioraliów, podczas których seniorzy będą mogli zaprezentować np. twórczość artystyczną, umiejętności sportowe i inne.	2019	2022	- urząd gminy, - jednostki organizacyjne (CKGNR), - organizacje pozarządowe (KGW, kluby seniora)
Działanie 1.2.3 Zachęcanie młodzieży i seniorów do członkostwa w kołach gospodyń wiejskich.	2018	2022	- jednostki organizacyjne, - organizacje pozarządowe (KGW, kluby seniora)

Działanie	Od kiedy	Do kiedy	Realizatorzy
Działanie 1.2.4 Organizowanie międzypokoleniowych spotkań, warsztatów, wycieczek, obchodów świąt itp.	2018	2022	- jednostki organizacyjne (KGNR), - organizacje pozarządowe (KGW, kluby seniora)
Cel szczegółowy 1.3 Zwiększenie kompetencji interpersonalnych osób starszych.			
Działanie 1.3.1 Organizowanie zajęć rozwijających umiejętności społecznych i komunikacyjnych u osób starszych np. w zakresie asertywności, radzenia sobie ze stresem, podnoszących samoocenę, rozwijających kreatywność.	2018	2022	- urząd gminy, - organizacje pozarządowe
Cel szczegółowy 1.4. Zwiększenie umiejętności organizacji pozarządowych skupiających osoby starsze w zakresie pozyskiwania środków na swoją działalność			
Działanie 1.4.1 Organizowanie szkoleń na temat możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych.	2018	2022	- urząd gminy, - organizacje pozarządowe
Działanie 1.4.2 Organizowanie szkoleń i doradztwa z zakresu zakładania organizacji pozarządowych.	2018	2022	- urząd gminy
Cel szczegółowy 2.1 Poszerzanie zakresu ofert w zakresie realizacji zadań publicznych w sferze aktywności społecznej seniorów.			
Działanie 2.1.1 Upowszechnianie oferty Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Nowej Rudzie, organizacji pozarządowych, instytucji kulturalno-oświatowych w różnych środowiskach skupiających osoby starsze oraz lokalnych mediach.	2018	2022	- UTW, - jednostki organizacyjne (CKGNR) - organizacje pozarządowe - media

Działanie	Od kiedy	Do kiedy	Realizatorzy
Działanie 2.1.2 Zlecenie zadań publicznych organizacjom pozarządowym skierowanych tylko do seniorów z zakresu aktywności społecznej osób starszych, w tym Senioraliów.	2018	2022	- urząd gminy, - organizacje pozarządowe
Cel szczegółowy 2.2 Rozbudowanie bazy sportowo-rekreacyjnej dla seniorów na terenie gminnych miejscowości.			
Działanie 2.2.1 Wybudowanie Otwartych Stref Aktywności (OSA) i siłowni plenerowych z urządzeniami przystosowanymi dla osób starszych.	2018	2022	- urząd gminy
Cel szczegółowy 2.3 Rozbudowanie bazy sportowo-rekreacyjnej dla seniorów na terenie gminnych miejscowości.			
Działanie 2.3.1 Organizowanie imprez i wydarzeń kulturalnych przez Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda w salach i świetlicach wiejskich na terenie całej gminy.	2018	2022	- Gmina Nowa Ruda - organizacje pozarządowe - lokalne media
IV. Aktywność w obszarze kultury			
Cel szczegółowy 1.1 Podjęcie działań zmierzających do większego udziału seniorów w wydarzeniach kulturalnych na terenie gminy.			
Działanie 1.1.1 Zachęcanie do członkostwa w stowarzyszeniach funkcjonujących na terenie gminy Nowa Ruda, które zajmują się działalnością kulturalną.	2018	2022	- organizacje pozarządowe - instytucje rynku pracy - PUP
Działanie 1.1.2 Prowadzenie akcji promujących wydarzenia kulturalne organizowane i współorganizowane przez gminę tj. Festiwal Góry Literatury, Śpiewanie pod Orłem, wystawy organizowane w Muzeum Sowiogórskim.	2018	2022	- organizacje pozarządowe - instytucje rynku pracy - PUP

Działanie	Od kiedy	Do kiedy	Realizatorzy
Cel szczegółowy 1.2 Zwiększenie częstotliwości udziału w zbiorowych wyjazdach do dużych ośrodków kulturalnych.			
Działanie 1.2.1 Współfinansowanie z budżetu gminy Nowa Ruda wyjazdów zorganizowanych do teatru, opery i filharmonii.	2018	2022	- organizacje pozarządowe - instytucje rynku pracy
Działanie 1.2.2 Informowanie środowisk osób starszych o repertuarze instytucji kultury i zachęcanie do skorzystania z oferty wyjazdu na przedstawienia.	2018	2022	- organizacje pozarządowe - instytucje rynku pracy - Gmina Nowa Ruda, jej jednostki organizacyjne (np. GOPS)
Cel szczegółowy 2.1 Utrzymanie współpracy z dotychczasowymi partnerami w celu wspólnego organizowania imprez kulturalnych na terenie gminy.			
Działanie 2.1.1 Zachowanie dobrych relacji z Miejskim Ośrodkiem Kultury, Nadleśnictwem Jugów i Stowarzyszeniem Kulturalnym „Góry Babel”, w celu zachowania imprez w kalendarzu kulturalnych gminy Nowa Ruda.	2018	2022	- Gmina Nowa Ruda - organizacje pozarządowe - instytucje rynku pracy
Działanie 2.1.2 Zachęcanie mieszkańców do udziału w wydarzeniach kulturalnych organizowanych w gminie Nowa Ruda, a zwłaszcza osoby starsze w celu rozwoju zainteresowań czytelniczych i muzycznych.	2018	2022	- Gmina Nowa Ruda - organizacje pozarządowe - instytucje rynku pracy - lokalne media
Cel szczegółowy 2.2 Poszerzenie dotychczasowej oferty kulturalnej w gminie Nowa Ruda, adresowanej głównie dla seniorów.			
Działanie 2.2.1 Nawiązanie współpracy z innymi samorządami w celu organizowania wspólnych wydarzeń kulturalnych.	2018	2022	- Gmina Nowa Ruda - organizacje pozarządowe - instytucje rynku pracy

Załączniki:

Skład grupy roboczej ds. tworzenia Polityki senioralnej w Gminie Nowa Ruda na lata 2018-2022

1. Izabela Słówek-Chorób	- Urząd Gminy Nowa Ruda.
2. Czerewaty Ryszard	- Urząd Gminy Nowa Ruda.
3. Radzik-Dyl Danuta	- Urząd Gminy Nowa Ruda.
4. Wolan-Niemczyk Renata	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie.
5. Buczek Gabriela	- Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda.
6. Poźniak Urszula	- Kierownik Biblioteki Publicznej Gminy Nowa Ruda.

Podczas Wystawy Stołów Wielkanocnych i spotkania z sołtysami zbierane były opinie dotyczące potrzeb osób starszych w kontekście profilaktyki i promocji zdrowia, edukacji, aktywności społecznej, aktywności w kręgu kultury, czasu wolnego oraz zainteresowań i potrzeb. W sumie w badaniu wzięło udział 37 osób (w tym 23 kobiety), 43% ankietowanych to osoby w wieku 50-60 lat, 43% w wieku 60-70 lat, a 14% w wieku 70 lat i więcej.

W ramach obszaru „Profilaktyka i promocja zdrowia” zostało zadanych sześć pytań, tj.:

1. Na jakie schorzenia i dolegliwości Pan/Pani cierpi?

Zgodnie z udzielonymi odpowiedziami blisko 50% ankietowanych cierpi na choroby układu krążenia, a prawie 1/3 ankietowanych ma problemy z pogorszeniem słuchu i wzroku. Tylko niewielu cierpi na zaburzenia pamięci, schorzenia kręgosłupa oraz zwyrodnieniem stawów.

2. Z dostępem do jakich lekarzy specjalistów ma Pan/Pani problem?

Największy problem ankietowani mają z dostępem do kardiologa, stomatologa, okulisty, psychiatry, ortopedy. Niewielki odsetek badanych wskazywało problem z dostępem do chirurga, pulmonologa, naczyniowca, diabetyka i urologa.

3. Czy byłby Pan/Pani zainteresowany spotkaniami z lekarzami na temat chorób wieku starszego?

Na to pytanie aż 78% osób odpowiedziało, że jest zainteresowana spotkaniami z lekarzami na temat chorób wieku starszego.

4. Czy chciałby Pan/ Pani skorzystać z pomocy psychologicznej.

Wśród badanych jedynie 30% odpowiedziało, że chciałoby skorzystać z takiej pomocy.

5. Czy byłby Pan/Pani zainteresowany prowadzeniem zajęć rozwijających zdolność ruchową?

Aż 76% ankietowanych jest zainteresowana prowadzeniem zajęć rozwijających zdolność ruchową.

6. Czy byłby Pan/Pani zainteresowany spotkaniami z dietetykiem?

Na tak zadane pytanie aż 49% osób odpowiedziało, że są zainteresowane spotkaniami z dietetykiem.

W ramach obszaru „Edukacja” zostało zadanych pięć pytań, tj.:

1. W jakich kursach uaktualniających kwalifikacje zawodowe lub uczących nowych zawodów chciałby Pan/Pani uczestniczyć?

Największy odsetek osób badanych odpowiedziało, iż chciałoby uczestniczyć w kursach komputerowych oraz dla opiekunów niepełnosprawnych, chorych i samotnych a także w kursach artystycznych i manualnych i dla operatorów kosiarek i pił spalinowych.

2. Jakie urządzenia elektroniczne umie Pan/Pani obsługiwać?

Najmniej problemów ankietowani mają z obsługą telefonu, a największe problemy z użytkowaniem (w kolejności): smartfonu, tabletu, i komputera.

3. Czy chciałby Pan/Pani wziąć udział w kursie komputerowym lub innym np. związanym z obsługą urządzeń elektronicznych?

Aż 62% odpowiadających byłoby zainteresowanych udziałem w kursie komputerowym i związanym z obsługą urządzeń elektronicznych.

4. Czy chciałby Pan/Pani wziąć udział w kursie na temat korzystania z Elektronicznej Platformy Usług Administracji Publicznej (e-PUAP)?

70% osób chciałoby wziąć udział w kursie na temat korzystania z platformy e-PUAP.

5. Czy byłby Pan/Pani zainteresowany uczestniczeniem w wydarzeniach edukacyjnych organizowanych przez Uniwersytet Trzeciego Wieku (UTW)?

Na to pytanie 60% ankietowanych wyraziło wolę uczestniczenia w wydarzeniach edukacyjnych organizowanych przez UTW.

W ramach obszaru „Aktywność społeczna zostało zadanych pięć pytań tj.:

1. Czy uważa Pan/Pani samotność za poważny problem?

54% badanych uważa samotność za poważny problem, a 43% twierdzi, że samotność nie jest poważnym problemem.

2. Co utrudnia Panu/Pani bycie aktywnym?

30% osób uważa, że brak miejsca, w którym mógłby spotkać się z innymi osobami. Tylko samo badanych deklaruje, że brak wystarczającej oferty edukacyjnej i kulturalnej dla osób starszych.

3. Czy byłby Pan/Pani zainteresowany udziałem w próbach i występach klubów seniora, kół gospodyń wiejskich i chórów?

Aż 78% osób jest zainteresowanych udziałem w próbach i występach organizowanych przez organizacje wskazane w pytaniu.

4. Czy brałby Pan/Pani udział w wydarzeniach organizowanych dla seniorów, jeżeli odbywałyby się w Pana/Pani najbliższej okolicy?

86% odpowiadających deklaruje, że brałby udział w wydarzeniach organizowanych dla seniorów, jeżeli odbywałyby się w najbliższej okolicy.

5. Czy byłby Pan/Pani zainteresowany utworzeniem Domu Seniora w Pana/Pani miejscowości?

W ramach obszaru „Aktywność w obszarze kultury” zostały zadane cztery pytania, tj.:

1. Czy chętnie uczestniczy Pan/Pani w wydarzeniach kulturalnych w swojej okolicy?

84% ankietowanych chętnie uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych w swojej okolicy.

2. Czy byłby Pan/Pani zainteresowany wyjazdami do takich instytucji, jak kino, teatr, filharmonia czy opera?

84% ankietowanych byłoby zainteresowanych wyjazdami do takich instytucji, jak kino, teatr, filharmonia i opera.

3. Z jakimi ciekawymi osobistościami chciałby Pan/Pani się spotkać?

Największy odsetek ankietowanych wskazało zainteresowanie spotkaniem z politykami, artystami i sportowcami.

4. Czy byłby Pan/Pani zainteresowany udziałem w próbach i występach teatralnych przygotowywanych przez Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda?

Aż 57% ankietowanych jest zainteresowanych udziałem w próbach i występach teatralnych przygotowywanym przez Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda.

W ramach obszaru „Czas wolny” zostało zadanych siedem pytań, tj.:

1. Co przeszkadza Panu/Pani w spędzaniu wolnego czasu zgodnie z zainteresowaniami?

Blisko 1/3 osób odpowiedziało, że przyczyną jest stan zdrowia, a w następnej kolejności wymieniono brak czasu, opieka nad wnukami oraz brak infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

2. W jaki sposób spędza Pan/Pani czas wolny?

Najwięcej osób odpowiedziało, że spędza swój czas wolny chodząc na spacer. Blisko połowa uprawia działkę lub ogród, a pozostałe osoby spędzają czas na oglądaniu telewizji, spotkaniach z rodziną, pracy społecznej, uprawianiu sportu.

3. Jakie zainteresowania chciałby Pan/Pani rozwinąć?

Aż 1/3 badanych odpowiedziało, że chciałby rozwinąć zainteresowania muzyczne i plastyczne, a 25% osób zainteresowania teatralne.

4. Gdzie najchętniej spędza Pan/Pani swój czas wolny?

Ponad połowa ankietowanych najchętniej spędza swój czas w domu i na działce, a pozostali z rodziną i ze znajomymi.

5. O jakiej porze dnia ma Pan/Pani najwięcej wolnego czasu?

6. Ponad połowa ankietowanych ma najwięcej wolnego czasu wieczorem, a pozostali w innych porach dnia.

7. Czy korzysta Pan/Pani z Internetu?

Blisko połowa osób zadeklarowało korzystanie z Internetu.

7. Jakiego rodzaju strony internetowe najczęściej Pan/Pani odwiedza?

Największym zainteresowaniem wśród ankietowanych cieszą się strony sklepów internetowych, a dalej: portale poświęcone zdrowiu, strony z gramami on-line i portale z serialami i społecznościowe.

W ramach obszaru „Zainteresowania i potrzeby” zostały zadane dwa pytania, tj.:

1. Co należałoby Pani/Pana zdaniem zmienić, poprawić w celu lepszego zaspokojenia potrzeb Seniorów?

Ponad 50% badanych odpowiedziało, że w celu lepszego zaspokojenia potrzeb Seniorów należałoby poprawić funkcjonowanie służby zdrowia i zwiększenie zainteresowania problemami osób starszych. Ponad 1/3 osób uważa, że należy rozbudować infrastrukturę dla osób starszych tj. wybudowanie ścieżek spacerowych i dróg rowerowych.

2. Z jakich zajęć chciałby Pan/Pani korzystać?

2/3 osób chciałoby korzystać z zajęć ruchowych, prawie połowa z warsztatów artystycznych, a pozostałe z warsztatów medycznych i rozgrywek szachowych.

Uzasadnienie

W związku z postępującym procesem starzenia się mieszkańców Gminy Nowa Ruda koniecznym staje się podjęcie działań zapewniających odpowiednią płaszczyznę dialogu między samorządem a mieszkańcami. Wzrost świadomości społecznej środowisk senioralnych wyrażający się w ich aktywności w różnych obszarach, został zauważony przez samorząd gminy, a jego skutkiem jest podjęcie prac nad wyznaczeniem kierunków działań adresowanych do tej grupy społeczeństwa, które mają zaspokoić jej potrzeby i rozwiązywać istotne problemy.

Dokument pn. „Polityka Senioralna Gminy Nowa Ruda na lata 2018 – 2022” został opracowany przez zespół składający się z pracowników Urzędu Gminy Nowa Ruda, jednostek organizacyjnych oraz stowarzyszeń.

Celem niniejszego dokumentu jest określenie kierunków działań zarówno na rzecz osób starszych, ich otoczenia jak i całej społeczności, które powinny być podjęte zarówno przez samorząd gminny, jego jednostki organizacyjne oraz organizacje pozarządowe.

Źródłem finansowania Polityki Senioralnej Gminy Nowa Ruda na lata 2018 – 2022 będą, w miarę możliwości, środki własne z budżetu Gminy Nowa Ruda oraz środki zewnętrzne.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.

Przewodniczący Rady

Grzegorz Nierodka